

MÖRKT Sid 2

Litteraturforskaren Tore Wretö skriver om passagen in i mörkrets värld.

SKOR ÄR INTE GOTT Sid 2

Den amerikanska filosofen Susan Haack ägnar sig åt kunskapsteori, barnets väg mot att lära sig att skor inte smakar gott, att bananen måste skalas.

ENSAMT Sid 2

TV är ett hot mot demokratin och TV-tittare är stugsittande ensöringar.

MYTER Sid 3

Teaterleverna på DI ska bjuda publiken på en vandring i myternas värld.

REVVY Sid 3

"Sopoperan Underbarnet" är ett drama om ett traumakänsligt foster.

TV Sid 15

"Centralen" med sin jargong och attityd gör mig nedstämd, skriver Leif Furhammar.

ARBETE

Jag vill bli en bo kurdisk säger Ya Salman

Vi är kompositörer och instrumentalister samtidigt, det är ju samma hjärna som arbetar, säger gitarristen Tobias Sjögren. Han är en av de tongivande företrädarna för en ny riktning inom jazzen med säte i Göteborg. DN:s jazzkritiker Johannes Cornell har åkt dit

och träffat honom, kontrabasisten Johannes Lundberg och kompositionsläroaren Peter Burman för att ta reda på mer om den unga Göteborgsjazzens särart, dess intellektuella färgning, intresse för språket och litteraturen och starka betoning av komposition.

Jazzen blandas med Ekelöfs diktarröst

Unga Göteborgsmusiker med egen särart spelar, komponerar och hyllar tanken

Av JOHANNES CORNELL

Det är svinkall förmiddag och mitt emot mig på ett kafé i centrala Göteborg sitter de unga musikerna Johannes Lundberg och Tobias Sjögren och formulerar sig kring frågor om att komponera, improvisera och att integrera det ena med det andra. Det är intressant, inte minst för att kontrabasisten Lundberg och gitarristen Sjögren har en på många sätt intellektuell hållning till det här med att göra musik.

Det handlar om tanken, säger Johannes Lundberg. Om inte tanken hänger med fingrarna är det ingen mening med musiken.

Fast det är ju också viktigt att behålla det instinktiva, tillägger Tobias Sjögren.

Ja, det är klart, återtar Lundberg. Men ju snabbare det går, desto mindre chans har man ju att hinna tänka ut vad man vill spela. Då blir det lätt bara motoriska mönster.

Ekelöfdikter

Där är de överens. Och nog visar deras gemensamma skiva "Ord på golvet" - med saxofonisten Joakim Milder som en tredje part - att samstämmigheten håller, hela vägen från idén att göra musik till citat ur dikter av Gunnar Ekelöf till det läckra resultatet, de drömligt interagerande klanger som sveper fram som sprungna ur den fragmentariska recitation man hämtat från Sveriges Radios inspelningar med diktares själv. Tobias Sjögren berättar:

Det var Augustin Mannerheim (metrikurun) som kom till Musikhögskolan och spelade upp olika poeter som läste sina egna dikter. Jag slog av att Ekelöf hade en sån jäkla feeling, och på skivan har vi använt hans röst för att liksom triggas i gång en improvisation. Kompositionsmomentet bestod sedan av att klippa ihop de bästa bitarna av det inspelade materialet.

Medan majoriteten av de yngre jazzmusikerna i Stockholm väljer att spela inom förhållandesvis traditionella ramar gör alltså Lundberg och Sjögren annorlunda. Såväl "Ord på golvet" som göteborgarnas tidigare debutskivor "Orca" (Lundberg) respektive "Hymn" (Sjögren) präglas av en uppenbar vilja att göra musiken mer helgjuten och organisk.

På "Orca" spelar vi ofta solo över en ackordföljd där det inte tidigare har spelats ett tema. Och i stället för att maxa solot så leder det över i temat, som alltså blir klimax.

Avancerat, om än inte helt oöpprat - liknande mönster finns inte minst i musik av den betydande amerikanske post-bop-saxofonisten Wayne Shorter. Tobias Sjögrens "Hymn" låter annorlunda, mer influerad av gitarristen Pat Metheny?

Spontana melodier

Ja, det kan man ju lugnt säga, medger Sjögren leende. Fast här har jag också jobbat med att arrangera och harmonisera spontant påkomna melodier i efterhand, som ett annat sätt att integrera improvisation och komposition.

Också avancerat. Men hur pass slagkraftigt blir då herrarnas alster i ett konsertsammanhang, i det ögonblick musiken trots allt måste lämna sin aldrig så utsirade vagga och fånga publikens intresse?

Tja, här liknar vi kanske mer klassiska musiker, säger Lundberg. Det gäller att få stycket att låta som om det spelades för första gången.

Men det är också annorlunda, vi är ju ändå kompositörer och instrumentalister på samma gång, säger Sjögren. Det är ju samma hjärna som arbetar.

Ja, och egentligen är det ju ett problem som rör alla jazzmusiker, säger Lundberg. Hur många förhållningsregler man ska ha att följa, hur stor frihet man ska ge sig själv. Allra önskvärdast är ju att det bara blir en tidsskillnad, alltså hur långt i förväg man har planerat det man ska spela. När man improviserar är det två tiondelar, när man komponerar kan det vara ett år.

Eftertanke

Utän att överdramatisera skillnaderna mellan Göteborg och Stockholm kan det ändå sägas att både Lundberg och Sjögren spelar i ett slags anda som är

Jazzigt Göteborg. Tobias Sjögren och Johannes Lundberg längst upp t v och Peter Burman t h hör till dem som gett Göteborgsjazzen dess alldeles speciella prägel.

Foto: HASSE PERSSON

typisk för Göteborg, och som tidigare har initierats av musiker som Anders Jormin, Harald Svensson och gruppen Entera. Medan Stockholm har massor av vassa instrumentalister verkar göteborgarna ha mer tid för eftertanke, ett förhållande som även torde böttna i olikheter mellan städernas musikhögskolor.

Ja, det är nog sant, säger

Lundberg. Många av de jazzmusiker som kommer in på den individuella utbildningen i Göteborg blir nog förvånade över att den inte alls har med jazz att göra. Med Lennart Hall, som vi har i verklära, har vi utslutande tittat på klassiska verk och kompositörer som Debussy, Schönberg, Bach. Jag tror det har gett mer.

Det finns ju så mycket mu-

sikkunskap att ta till sig som inte har någon direkt stilistisk förankring, säger Sjögren.

Till saken hör förstås också att den individuella linjen på Göteborgs musikhögskola i praktiken innebär väldigt få lektioner på själva skolan. Till skillnad från praxis på Stockholms "Ackis" får eleverna här en viss summa pengar som de efter eget huvud får lägga på

exempelvis privat studieresor eller lämpjukt. Ett större inflytande mer eller mindre ur Göteborgssoundet utifrån modligen på den mer riktade, så kallade akademiska, musikaliska undertecknad träffar Burman, respekterad musiker och lärare i bland annat ton, lyder alltså frågan om undervisningen

Egen teori

Vi har en egen profil och kompositionssida Burman. I stället för med 20-talet och galenskaperna, som i traditionell jazzteori, jag med (den tidiga fusionen) Weather Report, att de unga musiker kommer från den värde groove-mässigt, dels Weather Report bryter många standardmönster börjar involvera klassiska

positionsteori och ideer. Därmed att Burman i det traditionella - Nej, när jag är övergiven, såna, Messeng genom att också på till exempel och Stravinsk få upp eleverna för att tänka korriskt. En jazz måste ju låta på tuition, men i dessutom en korrisk idé som manomföra, då får i så en kraftfullare sation.

I Weather Report in tidigare omnämnda suten Wayne Shorter, som har många ovanligt terpartitur i sitt de skap, ser här något av

Det är hur han utvecklats ett tematiskt al, hur han varierar låter det ena ge det anhörs det inte vad som är och vad som är impro

Jag nickar, tänker e ler med. Genom att se tion som något dynam gonting i ständig ut kommer man ju faktiskt nära vad som i allmän nas med improvisation